

Pirkan Suunnittelu Oy
Kalle Kallio
kalle.kallio@pirkansuunnittelu.fi

Viite: Lausuntopyyntö 30.6.2022**Asia: Sähköverkon saneeraus Nokantien alueella Hartolassa**

Hartolan kunnan alueella suunnitellaan sähköverkon saneerausta, jossa Nokantien alueella vanhoja ilmajohtoja korvataan maakaapeloinnilla ja puistomuuntamoilla. Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 30.6.2022 ja 12.8.2022 toimitetuista, Pirkan Suunnittelu Oy:n Järvi-Suomen Energialle laatimista suunnitelmakartoista seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asiakohdan suunnittelualueelta ei ole saatavilla ajantasaista muinaisjäännöstietoa. Viimeksi se on ollut maastoinventoinnin osakohdealueena vuonna 2003 kuntainventoinnin yhteydessä (*H. Poutiainen 2003: Hartola. Arkeologinen täydennysinventointi*). Alueen muinaisjäännöstiedot tulisi ehdottomasti päivittää.

Suunnittelualueella, osin maakaapelilinjalla ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi muinaisjäännöskohdetta, Riihiniemen ja Sauvuoren historiallisen ajan kylätontit (muinaisjäännösrekisterin tunnuksat *Riihiniemi* 1000023930 ja *Sauvuori* 1000023931, ks. karttaliite). Varhaisin merkintä Riihiniemen kylästä on vuodelta 1707, jolloin se on mainittu asutuksen yleisluettelossa nimellä Rikiniemi. Varhaisin maininta ja maakirjamerkintä Sauvuoren kylästä on puolestaan jo vuodelta 1565. Molempien kohteiden paikannus ja rajaus perustuu kartta-analyyysiin ja on siten suuntaa antava (*E. Tikkala, E. Sorvali ja P. Taipale, 2012: Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi*).

On mahdollista, että kylätonttien alueella, aiemmin mylläämättömillä osilla, on säilynyt jäänteitä kylätonttiin kuuluneista rakenteista ja/tai sitä varhaisemmasta ihmisen toiminnasta (Päijät-Hämeen alueelta on viime vuosien aikana löytynyt historiallisten kylätonttien yhteydestä lähes poikkeuksetta viitteitä myös rautakaudesta). Koska kylätontit ovat mahdollisia muinaisjäännöksiä, museo edellyttää, että niiden alueella kaivuutöihin (kaapeli, muuntamot, jakokaapit, vanhojen pylväiden poisto) liitetään arkeologinen valvonta: 1) Sauvuoren kylätontilla kevytrakenteisten teiden alueet pihapiireineen (Alangontie, Lehmolammentie ja Hyttymäentie) ja 2) Riihiniemen kylätontilla vastaavat alueet (Uotilantie sekä Ylä-Klometin ja Rippolan talojen alueet, jos siellä suoritetaan kaivuutöitä).

Arkeologisen valvonnan voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohta: *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Mikäli valvonnassa tulee vastaan selviä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, on valvojan arkeologin otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon, joka tekee päätöksen siitä, vaaditaanko laajempaa arkeologista tutkimusta vai riittääkö kaapeliojan kaivuun yhteydessä tehtävä dokumentointi ja arkeologinen tutkimus. Valvonnan on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset kenttätöiden, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Raportti suoritetusta valvonnasta on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnitelmapaketeille on merkitty muuntamon sijoittamiset kohteisiin Nokantien ympäristössä. Kohteessa Lemmonlammentie 9068 muuntamon sijoitus on suunniteltu paikallisesti arvokkaan Parantalan tilan pihapiiriin läheisyyteen. Pihapiirissä on 1900-luvun alun päärakennusta vanhempaa hirsistä rakennuskantaa, kuten kaksi punamullattua luhtiaittaa sekä kivi- ja betoniseinäinen navetta. Muuntamo tulee maisemoida historiallisen tilakokonaisuuden rakennuskantaan sopivaksi punamullatulla puuverhouksella.

Kohde Riihiniemi 10862 sijaitsee paikallisesti arvokkaan Riihiniemen kyläkunnan alueella. Muuntamon ympäristöön tulee maisemallisista syistä jättää puustoa tai pensaita. Sijoitusta avoimelle peltoaukealle tulee välttää.

Muilta osin museolla ei ole huomautettavaa suunnitelmiin.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
tutkija	Roosa Ruotsalainen

Liitteet Karttaliite

Tiedoksi Hartolan kunta, Museovirasto, Hämeen Ely-keskus

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

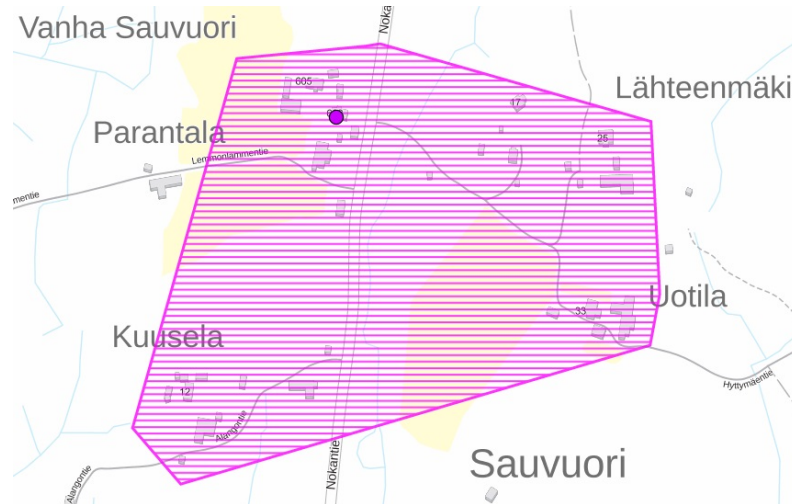
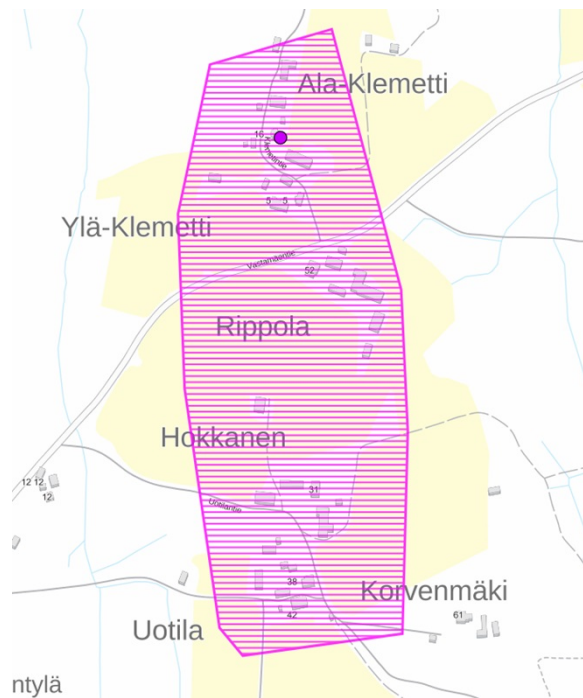
Lausunto

D/3954/12.03.02.03/2022

16.8.2022

Alueellinen vastuumuseo

Karttaliite

Sauvuoren historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisteri *Sauvuori* 1000023931)Riihiniemen historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisteri *Riihiniemi* 1000023930)

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

Lausunto

D/3954/12.03.02.03/2022

16.8.2022

Alueellinen vastuumuseo